

Kraków, 10 lutego 2022 r.

Sprawozdanie merytoryczne z działalności Krakowskiego Zespołu Bibliotecznego za rok 2021

Posiedzenia Rady Dyrektorów Krakowskiego Zespołu Bibliotecznego odbyły się: 10 lutego, 18 czerwca oraz 30 listopada 2021 r. Wszystkie spotkania odbyły się w trybie stacjonarnym.

Rok 2021 był kolejnym okresem, w którym funkcjonowanie bibliotek i uczelni utrudniała pandemia COVID-19. Nie doszło jednak do *lockdownu* w takiej skali, jak w roku poprzednim. Biblioteki KZB mogły więc realizować usługi, lecz nadal w ograniczonym zakresie.

W raportowanym roku na emeryturę odeszli następujący członkowie RD KZB: Bożena Pietrzyk (BG UR), Zdzisław Pietrzyk (BJ), Czesława Zawrotniak (BG AMuz), Jadwiga Wielgut-Walczak (B ASP), Jerzy Krawczyk (BG AGH). Funkcję dyrektorów objęli: Paweł Jakubiec (BG UR), Remigiusz Sapa (BJ), Anna Krzynówek (BG AMuz), Sławomir Sobczyk (B ASP). Z końcem roku 2021 funkcję dyrektora BG UP złożył Stanisław Skórka, od 1 stycznia 2022 r. objął funkcję dyrektora BG AGH, nowym dyrektorem BG UP został Michał Górski.

1. Administrowanie bazami KZB

- Realizowane było bieżące administrowanie bazami.

Przygotowywano cyklicznie zestawy danych dla AST na potrzeby prac związanych ze zmianą lokalizacji zbiorów w bibliotece, z jednoczesnym wykonywaniem zmian ustawień zasad wypożyczeń. Opracowano też dodatkowy zestaw danych dla uzupełnienia inwentarza. Wykonano modyfikację zawartości rekordów egzemplarzy przypisanych do dokumentów niesamoistnych wydawniczo dla AWF. Kontynuowano prace dotyczące konfiguracji kolekcji rekordów PAU. Przeprowadzono import rekordów studentów I roku dla AWF i AST. Rozwiązywano problemy związane z nieprawidłową pracą drukarki UR. Przygotowywano okresowe kontrole zawartości Bazy Wspólnej.

Wykonywano inne prace związane z obsługą zadań przekazywanych przez biblioteki, tj. usuwanie rekordów czytelników, modyfikacje skryptów obsługujących proces przetwarzania danych, generowanie dodatkowych statystyk i zestawień, zmiany konfiguracji poszczególnych elementów systemu bibliotecznego, sprawdzanie i opracowanie wyjaśnień do zgłoszonych problemów. Obsługiwano zadania związane z kontami i uprawnieniami bibliotekarzy.

Prowadzono konsultacje dla bibliotekarzy systemowych np. dot. możliwości rozszerzenia zakresu udostępniania zbiorów biblioteki dla AM, opisu działania blokad i alertów dla UR, a także wspierano managerów baz UEK i UP przy rozwiązywaniu pojawiających się problemów, np. udzielanie informacji o strukturze wewnętrznej bazy, konfiguracji Chamo dla prezentacji rekordów analitycznych, przeprowadzanie testów sprawdzających prawidłowość składania zamówień w Chamo.

Przygotowywano dla bibliotek Bazy Wspólnej dane niezbędne do przygotowania oferty na systemy: ALMA oraz WMS.

- Działania związane z obowiązującym stanem pandemii i nadzwyczajnym trybem pracy bibliotek:

Wykonywanie modyfikacji w systemie, m.in.

- zmiany w ustawieniach opcji nadawania statusu „Kwarantanna” przy zwrotach
- zmiany terminów ważności wypożyczeń
- zmiany treści powiadomień wysyłanych do czytelników i konfiguracji terminów generowania powiadomień
- zmiany w konfiguracji zamówień w Chamo i ustawień drukarek.

- Współpraca z NUKAT

Przygotowanie danych do porównania numerów kontrolnych i dat aktualizacji rekordów bibliograficznych i rekordów khw baz lokalnych (UEK, UP, KRAK, AGH) z NUKAT, w celu sprawdzenia zgodności bazy lokalnej z katalogiem centralnym.

- Działania aktualizacyjne w bazach:

Zainstalowanie Chamo dla poszczególnych baz na nowych serwerach wirtualnych, w związku koniecznością zmiany wersji systemu operacyjnego zgłoszoną przez ACK Cyfronet oraz odtworzenie i przetestowanie środowiska jego działania (pierwsza połowa 2021).

Prace porządkowe w katalogach bibliotecznym mające na celu zapewnienie spójności danych i poprawienie jakości działania baz, m.in.

- odświeżenie wszystkich indeksów (w systemie Virtua oraz Chamo),
- usunięcie starszych wpisów w tablicach zawierających logi (po uprzednim wyeksportowaniu danych do plików),
- przygotowanie baz do przeprowadzenia aktualizacji systemów operacyjnych w ACK Cyfronet (sierpień).

2. Przygotowanie i przeprowadzenie migracji katalogów KZB bibliotek VTLS/Virtua do nowej wersji systemu.

Migracja do nowej wersji Virtua/Chamo nie odbyła się. W nowych wersjach oprogramowania nie było poprawek istotnych dla bibliotek KZB. Centrum NUKAT-koordynator katalogu centralnego, nie zdecydowało się na instalację nowych wersji oprogramowania.

3. Monitorowanie ogólnopolskich i międzynarodowych inicjatyw dotyczących zintegrowanych systemów bibliotecznych. Kontynuacja poszukiwania alternatywnych rozwiązań dla bibliotek użytkujących VTLS/Virtua. Udział w szkoleniach i warsztatach związanych z prezentacją możliwości zintegrowanych systemów bibliotecznych.

Udział w pracach Zespołu roboczego KZB ds. nowego systemu bibliotecznego:

- przygotowanie zagadnień i pytań do producentów oraz bibliotek wdrażających systemy Alma i WMS, a następnie przygotowanie opinii na podstawie analizy otrzymanych odpowiedzi lub przeprowadzonych dyskusji.
- uczestnictwo w spotkaniach konsultacyjnych dot. wdrażania systemu Alma w polskich bibliotekach: BJ, BUMK w Toruniu, BN.
- uczestnictwo w webinarjach omawiających działanie wiodących systemów bibliotecznych: Alma (ExLibris), WMS (OCLC), Folio (EBSCO), KOHA (BonaSoft), a także oprogramowania RAPID ILL, ułatwiającego wymianę międzybiblioteczną, zintegrowanego z systemem Alma.
- przygotowanie opinii i raportów podsumowujących prace, zawierających porównanie cech poszczególnych systemów, a także wnioski i wytyczne dla Rady Dyrektorów w zakresie dalszego postępowania.

4. Podjęcie prób testowych nad wdrożeniem nowej platformy bibliotecznej (w razie wyrażenia zgody przez Dyrektorów).

W roku 2021 nie zostały podjęte próby testowe w ramach KZB.

5. Dalsze prace nad rozwojem funkcjonalności oprogramowania KOHA w Bibliotece Politechniki Krakowskiej.

W roku 2022 (marzec-kwiecień) biblioteka PK przejdzie na najnowszą 20.11 wersję KOHA. Pierwotnie planowane (w 2021 r.) przejście na nową wersję zostało opóźnione z uwagi na fakt równoległego rozpoczęcia prac związanych z integracją KOHA z uczelnianym systemem do zarządzania danymi osobowymi eHMS. Prace te są

realizowane w ramach uzyskanego grantu. Wersja KOHA 20.11 jest zainstalowana i obecnie w fazie końcowej jest testowanie systemu.

6. Kontynuacja prac nad implementacją kolejnych baz do multiwyszukiwarki „Discovery KZB” – o ile Dyrektorzy wyrażą zainteresowanie.

Przygotowano i wdrożono mechanizm udostępnienia danych z bazy katalogowej BG UEK dla multiwyszukiwarki Discovery KZB. Dane zostały wprowadzone, link do multiwyszukiwarki znajduje się na stronie internetowej KZB.

7. Podjęcie współpracy w ramach projektu „Repozytorium otwartych danych badawczych”.

Dyrektorzy siedmiu bibliotek KZB, tj.: Biblioteki Jagiellońskiej, Biblioteki UEK, Biblioteki Politechniki Krakowskiej, BG Uniwersytetu Pedagogicznego, Biblioteki Uniwersytetu Jana Pawła II, Biblioteka AWF, Biblioteki Głównej AGH zadeklarowali współpracę nad utworzeniem wspólnego repozytorium otwartych danych badawczych. Pracami koncepcyjnymi zajął się Zespół roboczy KZB ds. repozytorium otwartych danych badawczych w skład, którego weszli pracownicy wymienionych wyżej bibliotek. W czerwcu dyr. S. Skórka odbył wstępną rozmowę z przedstawicielami ACK Cyfronet (M. Magrysiem i A. Zemłą), na którym przedstawił ogólną koncepcję repozytorium, oczekiwania bibliotek KZB oraz ustalił datę pierwszego spotkania z Zespołem roboczym KZB. Zespół KZB ds. repozytorium, rozpoczął działalność w lipcu, koordynację powierzono dr. Leszkowi Szafrzańskiemu (BJ). Zespół spotykał się regularnie, także zdalnie: wybrano platformę dla repozytorium, ustalano strukturę metadanych, zawartość oraz etykiety pól w formularzach. W ciągu sześciu miesięcy działalności odbyło się sześć spotkań członków Zespołu oraz cztery z przedstawicielami Cyfronetu. Aktualny stan prac nad RODBUK (nazwa zaproponowana przez Zespół KZB) przedstawia się następująco:

- ACK Cyfronet przygotowuje oddzielne dla każdej uczelni tzw. instancje (dostęp do kont i przestrzeni dyskowych),
- uczelnie wybrały dostawców DOI, istnieje możliwość przystąpienia do konsorcjum z Cyfronetem (pod warunkiem, że zgłosi się pięć organizacji) lub samodzielnie pozyskać DOI, np. z puli dla własnej uczelni,
- pracownicy ACK Cyfronet modyfikują formularz wprowadzania i opisu danych w systemie Dataverse zgodnie z sugestiami członków Zespołu.
- Planowane uruchomienie RODBUK marzec-kwiecień 2022 r.

8. Współpraca ze środowiskiem. Udział przedstawicieli bibliotek KZB w pracach Zespołu Koordynującego Polskiej Grupy Użytkowników VTLs/Virtua.

Udział w zdalnych spotkaniach ZK VTLS: 11 lutego, 13 kwietnia, 23 kwietnia, 17 czerwca oraz webinarium PGU (11 lutego) poświęconemu przedstawieniu nowej oferty ExLibris (system Alma), a także w zdalnych spotkaniach Rady Dyrektorów PGU: sprawozdawczo-wyborczym (22 czerwca), a następnie spotkaniu inicjującemu działalność w RD PGU nowej kadencji, poświęcone omówieniu bieżącej sytuacji w bibliotekach dotyczącej wyboru nowego systemu bibliotecznego (listopad 2021).

W ramach prac Zespołu Koordynacyjnego VTLS (kadencja 2018-2021), m.in. przygotowanie szczegółowych pytań dodatkowych do nowej oferty ExLibris (Alma), opracowanie odpowiedzi i przygotowanie wniosków dla RD PGU.

9. Utrzymywanie programu StatuS, poszukiwania istniejących rozwiązań w zakresie oprogramowania do prowadzenia statystyki.

W okresie sprawozdawczym system Status pracował bez zakłóceń, nie zgłoszono żadnych uwag. Ostatnie „Kucze” do Statusa były wygenerowane dla bibliotek KZB w 2017 roku i powinny działać 10 lat, czyli do 2027 r. (poprzednie „klucze” obejmowały okres 2007-2017). Zaznaczyć należy, że klucze zapewniają autoryzowany dostęp do Systemu, ale nie stanowią gwarancji jego działania lub aktualizacji w okresie dostępu. Jak już wcześniej sygnalizowano, modyfikacja/modernizacja systemu jest wykluczona (system jest przestarzały, został zbudowany w 2007 roku). Należy rozważyć i ewentualnie podjąć decyzję o budowie nowego oprogramowania obsługującego statystyki tworzone w bibliotekach KZB. Pozytywna decyzja w tej sprawie będzie wymagała wyasygnowania środków finansowych. W perspektywie kilku lat należy zatem podjąć decyzję co dalszemu podtrzymywaniu systemu (bez jego modernizacji) lub zawieszenia. W tym kontekście warto zauważyć, że z obecnej wersji Statusa korzysta aktywnie 5 bibliotek KZB.

10. Aktualizacja strony domowej KZB.

Zawartość strony internetowej KZB była aktualizowana na bieżąco.

Oprac. Stanisław Skórka

Współpraca: Marek Górski, Bogusław Macheta,

Barbara Balicka

Załączniki

Tabela 1. Wielkość baz w katalogach elektronicznych bibliotek KZB z Bazy Wspólnej: **serwer ACK Cyfronet AGH**

Nazwa Biblioteki	rekordy bibliograficzne używane	rekordy bibliogr. utworzone	rekordy KHW	rekordy egz.	rekordy zasobu	rekordy czytelnika	wypożyczenia
Baza Wspólna (AR, AST, ASP, AMuz, PAU, BPP, MCK, AWF)	362 498	-	640 681	571 990	13 611	18312	9778
Biblioteka Uniwersytetu Rolniczego	69 165	27 694	20 296	130 364	2807	5509	4093
Biblioteka Polskiej Akademii Umiejętności	125 884	61 160	62 841	141 453	5735	609	69
Biblioteka Polska w Paryżu	42 790	14 893	5911	50 628	2452	0	0
Biblioteka AST	35 658	7251	4405	58 527	66	1737	520
Biblioteka Akademii Sztuk Pięknych	34 456	12 644	23 687	40 587	362	1509	311
Biblioteka Akademii Muzycznej	23 553	10 699	7621	44 573	113	2148	628
Biblioteka Międzynarodowego Centrum Kultury	40 384	15 574	21 307	37 512	672	805	247
Biblioteka Akademii Wychowania Fizycznego	35 099	12 857	9480	67 568	1404	5993	3910

Tabela 2. Statystyka baz w katalogach elektronicznych poszczególnych bibliotek KZB: serwer ACK Cyfronet AGH

Nazwa Biblioteki	rekordy bibliograficzne	rekordy KHW	rekordy egz.	rekordy zasobu	rekordy czytelnika	wypożyczenia
Baza Wspólna (AR, AST, ASP, AMuz, PAU, BPP, MCK, AWF)	362 498	640 681	571 990	13 611	18 312	9778
BIBLIOTEKA Akademii Górniczo Hutniczej	214 804	335 372	384 335	11 894	33 123	21 823
BIBLIOTEKA Uniwersytetu Ekonomicznego	86 408	154 544	15 7157	6489	9328	8963
BIBLIOTEKA Uniwersytetu Pedagogicznego	260 858	410 090	491 062	2699	13 715	11 455

Tabela 3. Statystyka bazy Biblioteki Głównej UPJPII

Nazwa Biblioteki	rekordy bibliograficzne	rekordy KHW	rekordy egz.	rekordy zasobu	rekordy czytelnika	wypożyczenia
Biblioteka Główna Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II	217 798	336 863	267 450	5624	8189	15 051

Tabela 4. Statystyka baz w systemie w systemie KOHA: Biblioteka PK

rekordy bibliograficzne	rekordy KHW	rekordy egz.	rekordy zasobu	rekordy czytelnika	wypożyczenia
139 331	133 339	354 250		12 697	26 116

Tab. 5. Dane dot. bibliotek UJ z bazy w systemie ALMA

biblioteka	Stan na dzień	rek. bibliograficzne	rek. khw	rek. egz.	rek. zasobu	rek. czytelnika	egz. wyp.
Biblioteki UJ	01.01.2022	9 107 848 ¹ (w tym UJ: 1 764 373)	2 723 844 ² (w tym MeSH: 637 692)	UJ: 4 369 520 w tym BM UJ-CM: 175 954	3 221 715 ³ w tym BM UJ-CM: 72 155	140 008 ⁴	Ogółem dla UJ: 113 915 w tym egz. wyp. zewnątrznie (poza biblioteki): 106 849

¹- liczba rekordów bibliograficznych dostępnych w całej sieci (BN, Biblioteki UJ, WBP Kielce i WBP Lublin)

² - liczba rekordów khw dostępnych w całej sieci (BN, Biblioteki UJ, WBP Kielce i WBP Lublin)

³ - liczba rekordów zasobu uwzględniająca rekordy utworzone automatycznie w procesie migracji danych

⁴ - liczba rekordów czytelników, wspólna dla bibliotek UJ. W 2021 roku utworzono w systemie 11.737 nowych rekordów czytelników i jednocześnie usunięto 83.729 nieaktualnych rekordów czytelników, zgodnie z polityką ochrony danych osobowych / RODO.

Tabela 6. Status – wykorzystanie w latach **2007-2021** (stan na: 31.12.2021)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	RAZEM (instytucja):
BPK	7488	8075	8415	8423	7676	8686	7956	7448	7337	6396	5264	6499	6153	6730	8455	111 001
BGAGH	4658	4662	4709	4767	4614	4552	4287	4429	4342	4454	4415	4318	4299	4079	3590	66 175
BGUE	751	1574	1237	1175	938	956	915	1035	999	957	880	806	805	663	162	13 853
BGUP	2	4081	4200	4578	4408	4671	5198	5184	4365	3319	3696	3620	3740	3060	3078	57 200
BGAWF	536	570	615	689	568	727	669	605	594	480	608	470	509	794	724	9 158
BGUR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BGAM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BGASP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BUJPII	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BMCK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BMCMUJ	1	6754	5330	4010	1582	2671	861	2	0	0	0	0	0	0	0	21 211
BGAST	935	1320	1480	1508	661	1074	1143	572	1304	1460	1293	1418	1390	46	0	15 604
BJ	1	3250	915	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4 166
RAZEM (w roku):	14372	30286	26901	25150	20447	23337	21029	19275	18941	17066	16156	17131	16896	15372	16009	

Łącznie operacji na serwerze: **298 368**

KZB - STATUS - wykorzystanie

